

In oktober 2015 is door FNV zelfstandigen, Koninklijke BLN-Schuttevaer en een aantal zelfstandige afloskapiteins in verband met de inwerkingtreding van wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) per 1 mei 2016 (waarbij onder meer de VAR-verklaring is afgeschaft), een start gemaakt met het ontwerpen van een modelovereenkomst voor zelfstandige afloskapiteins.

Doel was om een overeenkomst te maken die zowel voor opdrachtgevers als voor opdrachtnemers werkbaar is en zoveel mogelijk aansluit bij de bestaande praktijk. Begin januari 2016 zijn de overeenkomst en de bijbehorende algemene voorwaarden ter beoordeling voorgelegd aan de belastingdienst.

Na het geven van de nodige inhoudelijke toelichtingen en het doorvoeren van een aantal tekstuele wijzigingen, heeft de belastingdienst ons model op 17 juni jl. goedgekeurd.

Als u gebruik maakt van deze modelovereenkomst met de bijbehorende algemene voorwaarden, moet u daarin (op pagina 1) nog een extra overweging opnemen met de volgende tekst (in het model gepubliceerd op onze website is die overweging al verwerkt):

‘- dat deze overeenkomst is gebaseerd op de door de Belastingdienst op 17 juni 2016 onder nummer 90516.10518 beoordeelde overeenkomst. De in die overeenkomst gemarkeerde bepalingen zijn in deze overeenkomst ongewijzigd overgenomen. Voor zover in deze overeenkomst aanpassingen hebben plaatsgevonden, zijn partijen van mening dat deze aanpassingen geen afbreuk doen aan de in de modelovereenkomst gemarkeerde bepalingen ‘.

Omdat de overeenkomst een aantal invulvelden kent, is het van belang dat u zelf een Word-versie daarvan hebt, zodat u de overeenkomst kunt completeren en (desgewenst of wanneer nodig) kunt aanpassen. Let op: van de door de Belastingdienst gemarkeerde bepalingen (de zogenaamde kernbedingen) mag niet worden afgeweken. Doet u dat wél, dan vervalt daardoor de zekerheid die de modelovereenkomst beoogt te bieden voor partijen (namelijk dat de arbeidsrelatie die ze met elkaar aangaan géén inhoudingsplichtige arbeidsrelatie is).

In de overeenkomst leggen partijen de afspraken vast op basis waarvan ze zaken met elkaar gaan doen. Die overeenkomst sluit u daarom vóór aanvang van de werkzaamheden c.q. vóór de betaling van de vergoeding voor die werkzaamheden. Het is dus niet voldoende om op een factuur (achteraf) te vermelden dat er is gewerkt volgens de modelovereenkomst.

Op grond van artikel 1 (kernbeding!) moeten partijen tevoren de begin- en de einddatum van de werkzaamheden noemen. Die datums hoeven dus zeker niet samen te vallen met de vertrekdatum van het schip van punt A en de aankomst van het schip bij punt B. In veel gevallen zal de duur van het contract natuurlijk wel zijn afgestemd op de beoogde vertrekdatum en de verwachte aankomstdatum, maar dat is uitdrukkelijk niet steeds het geval. Wat nou als het schip eerder is gearriveerd op de plek van bestemming dan de einddatum van de opdracht (en de werkzaamheden van de afloskapitein om die reden niet langer nodig zijn)? In beginsel heeft de afloskapitein dan gewoon recht op doorbetaling tot de einddatum van het contract, tenminste als hij zich ook gewoon beschikbaar houdt voor de opdrachtgever gedurende die resterende periode.

Als de opdrachtgever die ‘extra’ uren/dagdelen/dagen niet wil uitbetalen, zou hij de overeenkomst tussentijds kunnen beëindigen door opzegging (zie artikel 6 van de overeenkomst en artikel 6 van de algemene voorwaarden). Echter, op grond van art. 6.2 van de algemene voorwaarden blijft opdrachtgever dan de volledige afgesproken vergoeding verschuldigd. Als partijen dat anders willen, zullen ze in artikel 7 van de overeenkomst een afwijkende regeling moeten opnemen. Maar let op: als blijkt dat de vergoeding helemaal is gekoppeld aan de periode van het vertrek van punt A en de aankomst bij punt B, dan zou dat kunnen duiden op een vervoersovereenkomst in plaats van een opdrachtovereenkomst (de modelovereenkomst is een opdrachtovereenkomst), met als

(fiscaal) gevolg dat deze modelovereenkomst geen zekerheid meer biedt voor partijen dat hun arbeidsrelatie géén inhoudingsplichtige arbeidsrelatie is.

Het kan natuurlijk ook zijn dat de overeengekomen periode verstrijkt, maar de opdrachtgever nog langer gebruik wil maken van de diensten van de afloskapitein (bijvoorbeeld omdat de bestemming van het schip op dat moment nog niet is bereikt). Dan loopt de overeenkomst dus af tijdens de reis. Als partijen dan nog langer met elkaar door willen moet ze aansluitend een nieuwe opdrachtovereenkomst sluiten met een vaste begin- en einddatum (dat kan eventueel ook per e-mail, zie hierna). Een andere mogelijkheid is er niet: de overeenkomst en de algemene voorwaarden kennen géén meerwerk- of verlengingsregeling. Ook in deze situatie speelt het risico dat, als u (mondeling) de overeenkomst verlengt tot het moment van aankomst op bestemming van het schip, wordt geoordeeld dat er sprake is van een vervoersovereenkomst in plaats van een opdrachtovereenkomst. Ook hier geldt dus: ga in de praktijk niet lichtvaardig om met de modelovereenkomst (ook al nodigt de praktijk daar soms toe uit). In geval van controle moet de praktijk in overeenstemming zijn met de afspraken op papier, tenminste als u werkt op basis van de modelovereenkomst. Dat is niet verplicht (een VAR-verklaring was ook niet verplicht), maar het is wel verstandig.

De overeenkomst (met algemene voorwaarden) kan op eigen briefpapier met eigen logo worden aangeboden. Hier geldt het principe: het gaat om de inhoud, niet om de vorm.

Als u als afloskapitein vaak zaken doet met dezelfde opdrachtgever, kunt u overwegen een raamovereenkomst te sluiten. Dat is een overeenkomst waarin partijen hun basisafspraken vastleggen die gelden op het moment dat ze concreet een opdrachtovereenkomst met elkaar sluiten. De modelovereenkomst moet dan tekstueel iets worden aangepast (met behoud van de status van goedgekeurde modelovereenkomst), waarna partijen voor het vervolg zich kunnen beperken tot korte opdrachtbevestigingen (per e-mail, per fax of per post), waarin wordt verwezen naar die raamovereenkomst en waarin de variabele voorwaarden van de concrete opdracht worden geregeld. U kunt een beroep doen op onze juridische afdeling om zo'n raamovereenkomst en een bijbehorende deelovereenkomst op te stellen of te laten toetsen.

Volgens de belastingdienst is het niet nodig dat partijen die willen werken op basis van een modelovereenkomst, in hun administratie beschikken over een papieren, door beide partijen ondertekend, exemplaar van het modelcontract. Volgens de Belastingdienst is het voldoende als partijen in een e-mail verwijzen naar het nummer en de beoordelingsdatum van het modelcontract. In die e-mail moeten dan natuurlijk wel de open velden van dat contract worden ingevuld, zoals de duur en de prijs. Het is van groot belang dat de modelovereenkomst en de bijbehorende algemene voorwaarden als bijlage bij die e-mail worden meegestuurd, en dat die bijlagen ook geopend en opgeslagen kunnen worden. Het is ook van belang dat de wederpartij per email bevestigt dat op basis van die modelovereenkomst en de bijbehorende algemene voorwaarden wordt gecontracteerd. Ook hier geldt dat u een beroep kunt doen op de juridische afdeling om de tekst van die e-mail (aanbod/offerte) en de bevestigingsmail (aanvaarding/opdrachtbevestiging) op te stellen of te laten toetsen.

Jan Wanders, afloskapitein is blij met de modelovereenkomst:

"Josien van Breda en Marcel van der Zande hebben zich enorm ingezet om een modelovereenkomst te maken voor onze branche. Hopelijk brengt dit weer rust en zekerheid zodat we gewoon aan het werk kunnen."